

Strategijo je s sklepom št. 024-20/2022/9, z dne 16. 6. 2023, sprejela ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s soglasjem ministra za vzgojo in izobraževanje ter ministra za zdravje.

STRATEGIJA
za izvajanje šolske sheme v Sloveniji
za obdobje šestih šolskih let od 2023/2024 do 2028/2029

Uvod:

ŠOLSKA SHEMA je ukrep skupne kmetijske politike Evropske unije in pomeni pomoč za oskrbo s sadjem in zelenjavo ter mlekom in mlečnimi izdelki v izobraževalnih ustanovah. Začetek izvajanja šolske sheme je bilo šolsko leto 2017/2018, v 2022/2023 pa se zaključuje njeno prvo šestletno obdobje. Ta strategija se nanaša na drugo šestletno obdobje od šolskega leta 2023/2024 do vključno 2028/2029 in je podlaga za načrtno in učinkovito izvajanje šolske sheme v Sloveniji. Strategijo je pripravila medresorska delovna skupina na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, sprejela pa jo je ministrica, pristojna za kmetijstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za izobraževanje in ministrom, pristojnim za zdravje.

V šolski shemi se učencem v osnovni šoli in otrokom in mladostnikom v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (v nadaljevanju: učenci) brezplačno razdeljuje dodaten obrok sadja in zelenjave oziroma mleka in mlečnih izdelkov ter se jih skozi različne dejavnosti spremljevalnih izobraževalnih ukrepov povezuje s kmetijstvom, izobražuje o zdravih prehranskih navadah, lokalnih prehranskih verigah, ekološkemu kmetovanju, trajnostni pridelavi in preprečevanju zavržkov hrane. Šolska shema vključuje tudi spremljanje in vrednotenje učinkov sheme ter obveščanje javnosti.

Izbor upravičenih kmetijskih proizvodov in živil v šolski shemi je razdeljen na 'šolsko sadje in zelenjavo' ter 'šolsko mleko', na ta način je razdeljeno tudi financiranje. Večinski delež financiranja se zagotovi iz proračuna Evropske unije, preostali delež iz proračuna Republike Slovenije.

Osnovne šole in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (v nadaljevanju: šole) se vsako leto prijavijo v šolsko shemo, v prijavi se odločijo, ali bodo otrokom razdeljevale le šolsko sadje in zelenjavo ali le šolsko mleko ali oboje. Vsaka šola si sama izbere dobavitelja in pri tem poskuša čim bolj uveljavljati načelo kratkih oskrbovalnih verig.

Strategija je napisana skladno z EU zakonodajo, ki med drugim omogoča, da se strategija v svojem šestletnem obdobju lahko spremeni oziroma dopolni. Redno letno spremljanje šolske sheme bo pokazalo, ali bo to potrebno. Petletno vrednotenje šolske sheme pa bo pokazalo, kako uspešno smo sledili cilju šolske sheme - izboljšanju prehranskih navad otrok in mladostnikov, zlasti glede vključevanja večjega deleža zelenjave in sadja ter mleka in mlečnih izdelkov v njihovo prehrano.

Pravna podlaga:

- Uredba o izvajanju šolske sheme (Ur. list RS, št. 26/17, 46/19; v nadaljevanju: Uredba)
- Uredba Sveta (EU) št. 1370/2013 o opredelitvi ukrepov za določitev nekaterih pomoči in nadomestil v zvezi s skupno ureditvijo trgov za kmetijske proizvode (UL L št. 346 z dne 20. 12. 2013),
- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/39 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pomočjo Unije za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom (UL L št. 5 z dne 10. 1. 2017),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/40 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pomočjo Unije pri oskrbi izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami in mlekom ter o spremembi Delegirane Uredbe Komisije (EU) št. 907/2014 (UL L št. 5 z dne 10. 1. 2017).

Vsebina

1.	GEOGRAFSKA IN ADMINISTRATIVNA RAVEN.....	5
2.	NAMEN IN CILJI.....	5
2.1.	Namen.....	5
2.2.	Cilji in kazalniki	5
2.3.	Stanje	8
3.	PRORAČUN	11
3.1.	Pomoč Evropske unije za šolsko shemo:.....	11
3.2.	Sofinanciranje šolske sheme iz proračuna RS:.....	12
4.	CILJNA SKUPINA	13
5.	SEZNAM KMETIJSKIH PROIZVODOV IN ŽIVIL, RAZDELJENIH V ŠOLSKI SHEMI.....	13
5.1.	Delitev na šolsko sadje in zelenjavo ter na šolsko mleko.....	13
5.2.	Šolsko sadje in zelenjava	13
5.2.1.	Sveže sadje in zelenjava	13
5.2.2.	Predelano sadje in zelenjava	15
5.3.	Šolsko mleko	15
5.3.1.	Mleko.....	15
5.3.2.	Mlečni izdelki	15
5.3.3.	Prednostno razdeljevanje svežega sadja in zelenjave ter mleka.....	16
5.4.	Ostali kmetijski proizvodi in živila v okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov.....	16
5.5.	Kriteriji za izbor vrst sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov za razdeljevanje v šolski shemi ter prednostna izbira.....	16
6.	SPREMLJEVALNE IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI ŠOLE IN SPREMLJEVALNI IZOBRAŽEVALNI UKREPI	18
6.1.	Sistemske organizirane spremljevalne ukrepe	19
7.	UREDITEV IZVAJANJA ŠOLSKA SHEME	22
7.1.	Cena šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka	22
7.2.	Pogostost in trajanje razdeljevanja šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka in trajanje spremljevalnih izobraževalnih ukrepov	22
7.3.	Čas razdeljevanja šolskega sadja in zelenjave oz. šolskega mleka	23
7.4.	Izbir dobaviteljev in izvajalcev spremljevalnih izobraževalnih ukrepov, spremljanja in vrednotenja ter obveščanja javnosti.....	24
7.5.	Upravičeni stroški.....	24
7.6.	Vključenost relevantnih partnerjev in zainteresirane javnosti.....	27
7.7.	Dejavnosti obveščanja javnosti	27

7.8. Upravni pregledi in pregledi na kraju samem	28
7.9. Spremljanje in vrednotenje	28

- Legenda kratic (po abecednem vrstnem redu):

ARSKTRP = Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja

CŠOD = Center šolskih in obšolskih dejavnosti

GZS - ZKŽP = Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

KGZS = Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

MKGP = Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MVI = Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

MZ = Ministrstvo za zdravje

NIJZ = Nacionalni inštitut za javno zdravje

SES = socio-ekonomski status

SIU = spremljevalni izobraževalni ukrepi

ŠM = šolsko mleko: mleko in mlečni izdelki iz točke 5.3.

ŠS = šolska shema

ŠSZ = šolsko sadje in zelenjave: sveže in predelano sadje iz točke 5.2.

1. GEOGRAFSKA IN ADMINISTRATIVNA RAVEN

Šolska shema je v Sloveniji nacionalni ukrep in se izvaja na celotnem območju Republike Slovenije.

2. NAMEN IN CILJI

2.1. Namen

Namen ukrepa šolska shema je oblikovati podporni mehanizem kot pomoč pri:

- zagotavljanju uravnotežene prehrane otrok in mladostnikov;
- ustreznemu dnevnemu vnosu sadja, zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov pri otrocih in mladostnikih;
- ozaveščanju otrok in mladostnikov glede sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov v povezavi s kmetijstvom, zdravimi prehranjevalnimi navadami, lokalnimi prehranskimi verigami, ekološkim kmetovanjem, trajnostno pridelavo in preprečevanjem zavržkov hrane in posledično ohranjanjem narave;
- informiranju učencev in učiteljev o postopkih pridelave in predelave živil, predvsem sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov.

Šolska shema je eden od ukrepov za izboljšanje prehranskih navad otrok in je del *Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 – 2025*.

2.2. Cilji in kazalniki

Splošni cilji:	Kazalniki učinka:	Specifični cilji:	Kazalniki rezultatov (%):	Kazalniki rezultatov (število):
Ohranitev oziroma povečanje porabe zelenjave in sadja pri otrocih in mladostnikih	Ohranitev odstotka učencev, ki so vključeni v šolsko shemo in tako uživajo zelenjavo in sadje od leta 2023 do leta 2029 (vključenost v šolsko shemo je zelo visoka: 90%)	Ohranitev porabe šolskega sadja in zelenjave	% učencev, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in uživajo šolsko sadje in zelenjavo, glede na skupno število otrok v ciljni skupini	Število učencev, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in uživajo šolsko sadje in zelenjavo

			% šol, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in razdeljujejo šolsko sadje in zelenjavo, glede na skupno število šol v ciljni skupini	Število šol, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in uživajo šolsko sadje in zelenjavo
Povečanje porabe mleka in mlečnih izdelkov pri otrocih in mladostnikih	Ohranitev odstotka učencev, ki so vključeni v šolsko shemo in tako uživajo mleko in mlečne izdelke od leta 2023 do leta 2029 na 50% ciljne skupine	Ohranitev porabe mleka in mlečnih izdelkov v šolski shemi	% učencev, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in uživajo šolsko mleko, glede na skupno število otrok v ciljni skupini	Število učencev, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in uživajo šolsko mleko
			% šol, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in razdeljujejo šolsko mleko, glede na skupno število šol v ciljni skupini	Število šol, ki sodelujejo v šolski shemi v določenem šolskem letu in razdeljujejo šolsko mleko
Povečanje porabe zelenjave pri otrocih in mladostnikih	Povečanje porabe zelenjave pri učencih od leta 2023 do leta 2029 na več kot 6%	Povečanje porabe zelenjave (iz šolskega sadja in zelenjave) v šoli	% količine razdeljene zelenjave v okviru šolskega sadja in zelenjave	Skupna količina razdeljene zelenjave v okviru šolskega sadja in zelenjave v posameznem letu

Povečanje porabe lokalnega sadja in zelenjave v šolah	Povečanje deleža porabe lokalno pridelanega sadja in zelenjave pri učencih v šoli od leta 2023 do leta 2029	Povečanje nabave šolskega sadja in zelenjave od lokalnih/slovenskih pridelovalcev (kmetije, zadruga, kmetijska podjetja slovenskih pridelovalcev sadja in zelenjave)	% šolskega sadja in zelenjave, ki se nabavita od lokalnih/slovenskih pridelovalcev (kmetije, zadruga, kmetijska podjetja slovenskih pridelovalcev sadja in zelenjave)	Skupna količina šolskega sadja in zelenjave, ki se nabavita od lokalnih/slovenskih pridelovalcev (kmetije, zadruga, kmetijska podjetja slovenskih pridelovalcev sadja in zelenjave)
Povečanje porabe ekološkega sadja in zelenjave v šolah	Povečanje deleža porabe ekološko pridelanega sadja in učencih v šoli od leta 2023 do leta 2029	Povečanje nabave šolskega sadja in zelenjave iz ekološke pridelave	% šolskega sadja in zelenjave iz ekološke pridelave	Skupna količina šolskega sadja in zelenjave iz ekološke pridelave
Spodbujati zdrave prehranske navade pri otrocih in mladostnikih ter jih povezati s kmetijstvom	Povečanje porabe sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov pri učencih od leta 2023 do leta 2028	Povečati znanje učencev o kmetijstvu (o pridelavi in predelavi hrane) in zdravih prehranskih navadah	% učencev vključenih v različne spremljevalne izobraževalne ukrepe (SIU) na šolsko leto glede na skupno število učencev ciljne skupine	Število učencev vključenih v različne spremljevalne izobraževalne ukrepe (SIU) na šolsko leto. Porabljena sredstva za SIU na šolsko leto (% EU pomoči)
	Povečanje znanja učencev o različnih kmetijskih proizvodih, o pridelavi in predelavi hrane in o zdravih prehranskih navadah od leta 2023 do 2028	Povečanje znanja učencev o različnih vrstah sadja in zelenjave in njihovega pomena za zdravje, ter o proizvodnji in sestavi mleka in mlečnih izdelkov ter njihovem pomenu za zdravje	% učencev, ki so pravilno odgovorili na vsa vprašanja glede prehrane in kmetijstva v okviru vprašalnikov za vrednotenje	Število učencev, ki so pravilno odgovorili na vsa vprašanja glede prehrane in kmetijstva v okviru vprašalnikov za vrednotenje

	Povečanje praktičnega znanja učencev o pripravi jedi iz sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov od leta 2023 do 2029	Povečanje števila izvedenih kuharskih delavnic v okviru SIU v domovih Centra šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) in v okviru spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti v šoli od leta 2023 do 2029	% izvedenih kuharskih delavnic glede na ostale ukrepe v okviru SIU v CŠOD in % šol, ki so izvajale kuharske delavnice v okviru spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti v šoli od leta 2023 do 2029	Število izvedenih kuharskih delavnic v okviru SIU v CŠOD in število šol, ki so izvajale kuharske delavnice v okviru spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti v šoli od leta 2023 do 2029
	Povečanje praktičnega znanja otrok o pridelavi zelenjave in sadja	Izobraževanje o vrtnarjenju za učitelje mentorje šolskih vrtov.	Število izobraževanj o vrtnarjenju za učitelje mentorje šolskih vrtov	Število šol, ki imajo šolski vrt in so sodelovale pri izobraževanju o vrtnarjenju za mentorje šolskih vrtov

2.3. Stanje

2.3.1. Uživanje sadja in zelenjave pri otrocih in mladostnikih:

a) Nacionalna prehranska študija Si.Menu 2017/18¹ - mladostniki v starosti od 10,5 let do 14,5 let:

Prikazana je vrsta in količina zaužitih živil (zelenjava, sadje, mleko in mlečni izdelki) med mladostniki z metodo 24-urnega priklica jedilnika.

Zelenjava:²

- dekleta in fantje skupaj: 83,5 g/osebo/dan
- primerjava med spoloma:
 - dekleta: 93,3 g/osebo/dan
 - fantje: 73,0 g/osebo/dan
- primerjava po starosti:
 - mlajši mladostniki: 84,2 g/osebo/dan
 - starejši mladostniki: 82,6 g/osebo/dan
- doseganje priporočenega dnevnega vnosa: nacionalna priporočila³ za dnevni vnos zelenjave

¹Vir: Gregorič et al., NIJZ, 2019

² sveža in predelana

dosega 2,2 % mladostnikov, od tega več deklet (3,5%) v primerjavi s fanti (0,8%) ter le nekoliko več starejših mladostnikov (2,3%) v primerjavi z mlajšimi (2,1%)

Sadje:⁴

- dekleta in fantje skupaj: 190,8 g/osebo/dan
- primerjava med spoloma:
 - dekleta: 196,7 g/osebo/dan (za 6,5 % več kot fantje);
 - fantje: 184,6 g/osebo/dan
- primerjava po starosti:
 - mlajši mladostniki: 212,5 g/osebo/dan
 - starejši mladostniki: 166,1 g/osebo/dan
- doseganje priporočenega dnevnega vnosa: nacionalna priporočila za dnevni vnos sadja dosega 51,8 % mladostnikov, od tega več deklet (53,1%) v primerjavi s fanti (50,4%) ter bistveno več mlajših mladostnikov (64,2%) v primerjavi s starejšimi (37,5%)

Mleko in mlečni izdelki skupaj:

- dekleta in fantje skupaj: 203,8 g/osebo/dan (samo mleko 124,8 g/osebo/dan)
- primerjava med spoloma:
 - dekleta: 169,9 g/osebo/dan (samo mleko 99,0 g/osebo/dan)
 - fantje: 239,9 g/osebo/dan (samo mleko 152,3 g/osebo/dan)
- primerjava po starosti:
 - mlajši mladostniki: 223,3 g/osebo/dan (samo mleko 139,6 g/osebo/dan)
 - starejši mladostniki: 181,5 g/osebo/dan (samo mleko 107,8 g/osebo/dan)
- doseganje priporočenega dnevnega vnosa: nacionalna priporočila za dnevni vnos mleka in mlečnih izdelkov dosega 7,1 % mladostnikov, od tega več fantov (12,9%) v primerjavi z dekleti (1,7%) ter več mlajših mladostnikov (11,3%) v primerjavi s starejšimi (2,3%).

b) Raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC) mednarodna raziskava⁵

Podatki so zbrani za mladostnike, stare 11, 13 in 15 let. Podatki so samoporočani in sicer o uživanju sadja in zelenjave:

- 40 % 11-letnikov, 36 % 13-letnikov in 31 % 15-letnikov vsak dan uživa zelenjavo;
- 49 % 11-letnikov, 40 % 13-letnikov in 29 % 15-letnikov vsak dan uživa sadje;
- mladostniki uživajo raje sadje kot zelenjavo;
- uživanje sadja in zelenjave s starostjo mladostnikov upada.
- pri mlajših mladostnikih se kaže trend upadanja rednega uživanja sadja in zelenjave.

c) Vrednotenje šolske sheme 2017/18-2021/22 – uživanje sadja, zelenjave in mleka ter mlečnih izdelkov⁶

³ Nacionalna prehranska priporočila za priporočen dnevni vnos sadja, zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov so povzeta po: Poličnik R. Zdrava prehrana. Priročnik za izvajalce v zdravstvenih domovih. Ljubljana, NIJZ, 2018. Prevezeto iz: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/prirocnik_zdrava_prehrana_12.1.2018_za_splet.pdf

⁴ sveže in predelano

⁵ Vir: Raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju 2002, 2006, 2010, 2014, 2018, 2022, NIJZ, 2023

⁶ Vrednotenje ŠS 2017/18-2021/22, baza podatkov NIJZ, NIJZ, 2023

Sadje:

- vsaj enkrat na dan med delovnim tednom uživa sadje 67,0 % otrok;
- dekleta uživajo sadje raje kot fantje;
- % učencev, ki so vsak dan med delovnim tednom uživali sadje, je bil največji pri učencih iz družin z višjim SES;

Zelenjava:

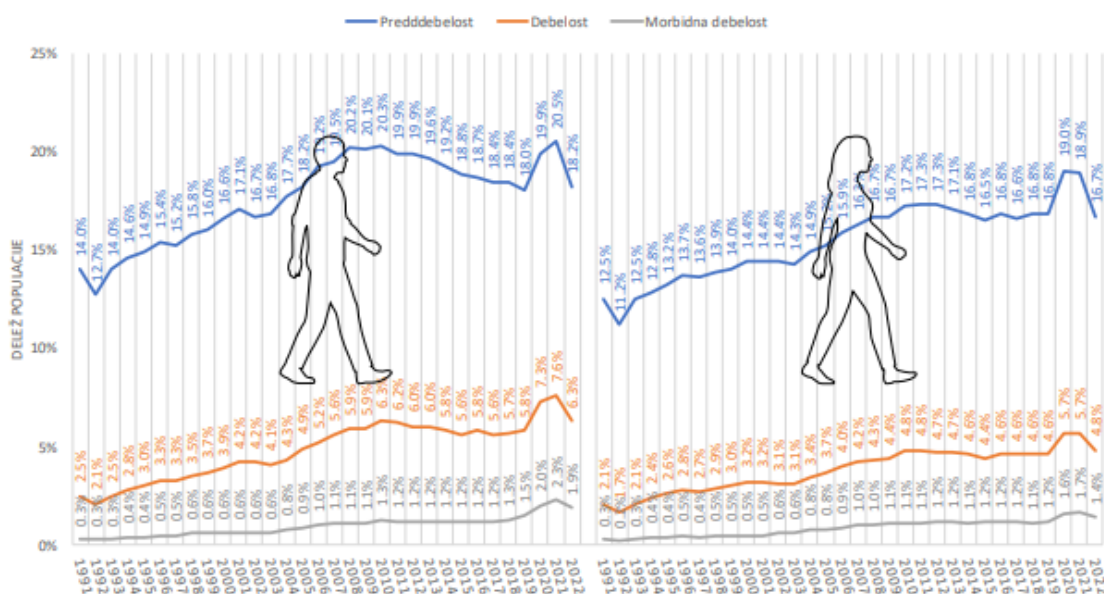
- vsaj enkrat na dan med delovnim tednom uživa zelenjavo 62,1 % otrok;
- dekleta uživajo zelenjavo raje kot fantje;
- % učencev, ki so vsak dan med delovnim tednom uživali zelenjavo, je bil največji pri učencih iz družin z višjim SES.

Mleko:

- vsaj enkrat na dan med delovnim tednom uživa mleko nekaj več kot polovica otrok (52,8 %);
- fantje uživajo mleko raje kot dekleta;
- uživanje mleka s starostjo upada.

2.3.2. Prekomerna telesna teža in debelost⁷

V obdobju Covid-19 je delež otrok z debelostjo izredno hitro narasel, učinki omejevanja gibanja so v izredno kratkem času izničili ves vložen trud dotedanjih ukrepov. Zdaj, v pokoronskem obdobju, se zadeva v povezavi z debelostjo ponovno izboljšuje, vendar je še vedno na višji ravni kot v šolskem letu 2018/19 in bistveno bolj izražena pri fantih.

Slika 1: Trendi sprememb preddebelosti, debelosti in morbidne debelosti v obdobju 1991-2022 (otroci in mladostniki)

⁷ Vir: SLOfit2020, Fakulteta za šport, Univerza v Ljubljani

2.3.4. Sladkorna bolezen

Število oseb z znano sladkorno boleznijo se je v Sloveniji v 2021 strmo povečalo in je ocenjeno na 145.200 oseb (na podlagi izračuna iz števila prejemnikov antihiperglikemikov), kar je 6.100 več kot v letu 2020. Natančneje lahko na letni ravni spremljamo tiste osebe, ki se zaradi sladkorne bolezni zdravijo v zdravili. Teh je bilo v 2021 123.420, kar je 5.205 (4,4%) več kot v letu 2020 in 30.962 (33,5%) več kot v letu 2010.⁸

Čezmerna telesna masa in debelost sta povezani tudi s porastom števila bolnikov s sladkorno boleznijo. Sladkorna bolezen tipa 2, ki je bila še nedavno značilna predvsem za starejše, se danes pojavlja tudi pri otrocih s povečano telesno maso, pri katerih hkrati ugotavljamo tudi povišan krvni tlak in vrednosti holesterola v krvi ter zamaščenost jeter. Po ocenah ima pri nas kar 7,3 % prebivalcev sladkorno bolezen.

(Vir: Resolucija o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 – 2025. Ljubljana, Ministrstvo za zdravje, 2015)

3. PRORAČUN

Skladno s 15. členom Uredbe se sredstva za izvajanje šolske sheme zagotovijo iz proračuna Evropske unije in iz proračuna Republike Slovenije. Razmerje financiranja ni predpisano, je okvirno 62% EU in 38% SLO, odvisno od višine vsakoletne dokončne dodelitve EU pomoči. Nacionalno sofinanciranje je določeno v 15. členu Uredbe.

3.1. Pomoč Evropske unije za šolsko shemo:

V tabeli je prikazana ocena proračuna za 6-letno obdobje te strategije, ki se nanaša na EU financiranje:

EU pomoč za šolsko shemo (v EUR)	Obdobje ŠS od 1. 8. 2023 do 31. 7. 2029 (proračunska leta od 2024 do vključno 2029)		
	Šolsko sadje in zelenjava	Šolsko mleko	Skupaj:
Razdeljevanje ŠSZ in ŠM v šolah	3.548.838	1.635.828	5.184.666
Spremljevalni izobraževalni ukrepi	432.998	168.000	600.998
Spremljanje, vrednotenje, obveščanje ⁹	10.000	30.000	40.000
Skupaj:	3.991.836	1.833.828	
Skupno skupaj:	5.825.664		

Tabela: Ocena proračuna za 6-letno obdobje 2023/2024 – 2028/2029 – EU financiranje

⁸ Vir: Obvladajmo sladkorno bolezen, NIJZ, 2022. Pridobljeno s spletne strani (20. april 2023): https://nijz.si/wp-content/uploads/2020/11/sladkorna_bolezen_slikovno_gradivo_2021_k.pdf

⁹ Povprejno se le stroški vrednotenja (glej točko 7.5.)

3.2. Sofinanciranje šolske sheme iz proračuna RS:

V tabeli je prikazana ocena proračuna za 6-letno obdobje te strategije, ki se nanaša na nacionalno sofinanciranje:

Nacionalno sofinanciranje za šolsko shemo (v EUR)	Obdobje ŠS od 1. 8. 2023 do 31. 7. 2029 (proračunska leta od 2024 do vključno 2029)		
	Šolsko sadje in zelenjava	Šolsko mleko	Skupaj:
Razdeljevanje ŠSZ in ŠM v šolah	3.130.428	524.172	3.654.600
Spremljevalni izobraževalni ukrepi	/	/	
Spremljanje, vrednotenje, obveščanje ¹⁰	/	/	
Skupaj:	3.654.600		

Tabela: Ocena proračuna za 6-letno obdobje 2023/2024 – 2028/2029 – SLO sofinanciranje

4. CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina, upravičenci do šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka, so vsi učenci v osnovnih šolah (starost otrok ob vstopu v osnovno šolo oz. 6 let do 15 let) in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (starost otrok ob vstopu v zavod oz. 1. leta do vključno 26 let).

Zaradi učinkovitosti ukrepa, predvsem zaradi obveznih spremljevalnih izobraževalnih ukrepov in povezovanja z rednimi vzgojno-izobraževalnimi dejavnostmi s področja prehranjevanja (od pridelave do uživanja hrane), je smiselno, da se v shemo vključi vsa šola. Zato je ciljna skupina razširjena na vse učence v osnovnih šolah. V primeru zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami pa je tudi zaradi načela enakosti ciljna skupina razširjena na vse otroke in mladostnike zavoda.

5. SEZNAM KMETIJSKIH PROIZVODOV IN ŽIVIL, RAZDELJENIH V ŠOLSKI SHEMA

5.1. Delitev na šolsko sadje in zelenjavo ter na šolsko mleko

Kmetijski proizvodi in živila, ki se razdeljujejo otrokom v šoli v okviru šolske sheme, so razdeljeni v: šolsko sadje in zelenjavo ter šolsko mleko.

Šolsko sadje in zelenjava je razdeljeno na osnovno skupino sveže sadje in zelenjava iz točke 5.2.1. in na skupino predelano sadje in zelenjava iz točke 5.2.2.

Šolsko mleko je razdeljeno na osnovno skupino mleko iz točke 5.3.1. in na skupino mlečni izdelki iz točke 5.3.2.

V okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov so poleg upravičenih kmetijskih proizvodov in živil iz šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka upravičeni tudi določeni kmetijski proizvodi in živila iz točke 5.4.

5.2. Šolsko sadje in zelenjava

V okviru razdeljevanja šolskega sadja in zelenjave mora prevladovati sveže sadje in zelenjava, predelano sadje in zelenjava sta v manjšini.

5.2.1. Sveže sadje in zelenjava

sadje:	zelenjava:
Marelice, češnje, višnje, breskve, nektarine, slive (in ostalo koščičasto sadje)	Korenček, repa, rdeča pesa, zelena, redkev, hren in ostale užitne korenovke

Jabolka, hruške, kutine (in ostalo pečkato sadje)	Zelje, cvetača, brokoli in ostale užitne kapusnice
Jagodičje	Kumare in kumarice
Jagode	Solata, radič in ostala listnata zelenjava
Fige	Leča, grah, fižol in ostale stročnice (v stročju ali suhe)
Grozdje	Paradižnik
Melone, lubenice	Paprika
Citrusi: mandarine	Bučke in buče
Oreški: orehi, lešniki	Šparglji
Ostalo sadje: kivi, kaki, žižula, kostanj	Čebula, šalotka, česen, por in ostale čebulnice
.....	Ostala zelenjava: stebelna zelena, komarček, jajčevac...

Da bi povečali porabo zelenjave, so v novo strategijo vključene tudi nekatere vrste zelenjave, ki jih navadno ne uživamo sveže, temveč jih je potrebno termično obdelati (stročnice, čebulnice, jajčevac, artičoka), prav tako se lahko termično obdelata tudi druga zelenjava (npr. šparglji, kapusnice,...). To zelenjavo šola nabavi svežo in jo lahko termično obdelata v šolski kuhinji ter razdeli učencem. Novost v strategiji je tudi kostanj, ki ga je prav tako potrebno predhodno termično obdelati. Razen kostanja, se vse sadje iz tabele zgoraj vedno uživa sveže (ne predelano, kot je npr. kompota, sadni zavitek ipd.).

Sadje in zelenjava naslednjih vrst iz Priloge I, del IX Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta:

KN:	Sadje:	KN:	Zelenjava:
Ex 0802	lešniki	0702 00 00	paradižnik
		0703	čebula, šalotka, česen, por
Ex 0802	orehi	0704 90 10	zelje
0804 20 10	fige	0704	ohrovt
0805 20 50	mandarine	0704	kolerabica in koleraba
0806 10 10	grozdje	0704 10 00	cvetača
0807	melone	0704 10 00	brokoli
0807 11 00	lubenice	0705	solata (<i>Lactuca sativa</i>)
0808 10	jabolka	0705	radič
0808 20	hruške	0706	korenje
0809 10 00	marelice	0706	rdeča redkvica
0809 20	češnje in višnje	0706	peteršilj
0809 30	breskve in nektarine	0706 90 10	zelena (gomoljna)
0809 40	slive	0706	rdeča pesa
Ex 0810	kaki	0706 10 00	repa
0810	žižola	0706 90 90	redkev
0810 50 00	kivi	0707 00	kumare in kumarice
0810 10 00	jagode	0709 99 50	komarček
0810 20 10	maline	0709 20 00	šparglji (beluši)
0810 40	borovnice	0709 40 00	zelena (stebelna)
0810 90 50	črni ribez	0709 60 10	paprika
0810 90 60	rdeči ribez	0709 93	buče in bučke

		0709 99 10	ostala solatna zelenjava (motovilec, rukola, regrat, cikorija...)
		0709 30 00	jajčevce
		0709 70 00	špinača
		0709 91 00	artičoka
		0709 99 20	blitva

5.2.2. Predelano sadje in zelenjava

Proizvodi iz predelanega sadja in zelenjave iz dela X Priloge I Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta:

ex 0813	suho sadje* naslednjih sadnih vrst: jabolka, hruške, slive, kaki, češnje
2005 99 75	kislo zelje**
2005 99 80	kisla repa**

* Suho sadje ne sme biti kandirano.

** Kislo zelje in kisla repa sta tradicionalni slovenski živili in ju uživamo predvsem v jesenskem in zimskem času. Obe živili imata majhno energijsko vrednost, sta bogati s prehransko vlaknino, ki veča občutek sitosti, sta vir mineralov, kot so kalij, magnezij, kalcij, železo, cink in fosfor. Obe živili vsebujeta tudi vitamin C. Zaradi mlečnokislinske fermentacije kisla repa in kislo zelje vsebujeta tudi mlečno-kislinske bakterije ter mlečno kislino, kar ugodno vpliva na prebavo. Kislemu zelju in kisli repi v tehnološkem postopku priprave dodajajo sol (za dobro kakovost kislega zelja in kisle repe potrebno med 1,6 do 2,0 % soli), kar zviša vrednost natrija v končnem živilu, vendar predvidene zaužite količine ne bodo bistveno povečale dnevnega vnosa natrija pri otrocih in mladostnikih. Glede na to, da sta kislo zelje in kisla repa tradicionalni slovenski živili ter energijsko in hranilno izredno ustrezni, sta uvrščena med predelano zelenjavo, ki se deli v Šolski shemi.

5.3. Šolsko mleko

V okviru razdeljevanja šolskega mleka mora prevladovati mleko in mleko brez laktoze, mlečni izdelki so v manjšini.

5.3.1. Mleko

Mleko iz 1. točke Dela III Priloge VII, Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta:

KN 0401	mleko, vključno mleko brez laktoze***
---------	---------------------------------------

*** brez dodanega sladkorja ali drugih sladil, arome, čokolade ali kakava

5.3.2. Mlečni izdelki

Mlečni proizvodi iz 1. točke Dela III Priloge VII, Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, in sicer:

KN 0403	jogurt ****
KN 0403	kislo mleko****
KN 0403	kefir****

KN 0403	pinjenec****
KN 0406	skuta****

**** brez dodanega sladkorja ali drugih sladil, arome, sadja, oreškov ali kakava

5.3.3. Prednostno razdeljevanje svežega sadja in zelenjave ter mleka

Število razdelitev svežega sadja in zelenjave v okviru šolskega sadja in zelenjave mora predstavljati več kot polovico razdelitev, ki jih v posameznem šolskem letu izvede posamezna šola. Ker šola v enem šolskem letu vlaga tri zahtevke, se to razmerje v številu razdelitev preverja pri vsakem zahtevku. Primer: skupno število razdelitev šolskega sadja in zelenjave = 30, skupno število svežega sadja in zelenjave >15 oziroma skupno število razdelitev predelanega sadja in zelenjave <15.

Prav tako mora število razdelitev mleka v okviru šolskega mleka predstavljati več kot polovico razdelitev, ki jih v posameznem šolskem letu izvede posamezna šola. Ker šola v enem šolskem letu vlaga tri zahtevke, se to razmerje v številu razdelitev preverja pri vsakem zahtevku. Primer: skupno število razdelitev šolskega mleka = 30, skupno število razdelitev mleka >15 oziroma skupno število razdelitev mlečnih izdelkov <15.

V primeru, da je na isti dan v okviru enega obroka iz šolske sheme razdeljenih več različnih vrst kmetijskih proizvodov ali živil iz ene skupine (skupine so 4: sveže sadje in zelenjava, predelano sadje in zelenjava, mleko, mlečni izdelki), se le-tak obrok šteje zgolj za 1 razdelitev.

5.4. Ostali kmetijski proizvodi in živila v okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov

Skladno s členom 23(7) uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in člena 2(1)g izvedbene uredbe (EU) se v spremljevalne izobraževalne ukrepe, poleg proizvodov iz točk 5.2.1., 5.2.2., 5.3.1. in 5.3.2. te strategije, lahko vključijo tudi naslednji kmetijski proizvodi oz. živila:

KN 0406	Sir: količina soli je omejena na na 1,3 g soli / 100 g sira
KN 0409	Med
KN 1509 10	Oljčno olje
KN 1515	Bučno olje

Tabela: Drugi kmetijski proizvodi in živila, ki so upravičeni le v sistemsko organiziranih spremljevalnih izobraževalnih ukrepih iz točke 6.1. te strategije

5.5. Kriteriji za izbor vrst sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov za razdeljevanje v šolski shemi ter prednostna izbira

Pri izbiri vrst proizvodov v šolski shemi se upoštevajo predvsem zdravstveni in okoljski razlogi, sezonskost, raznolikost ter lokalna pridelava/predelava oziroma proizvodnja.

- Sveži proizvodi: predvsem uživanje svežega sadja in zelenjave lahko vpliva na zmanjšanje pojava debelosti pri otrocih; dnevni vnos svežega sadja in še posebej zelenjave je pri slovenskih otrocih pod priporočenimi vrednostmi; da bi povečali uživanje zelenjave pri otrocih, je v novi strategiji razširjen seznam vrst zelenjave tudi na tisto zelenjavo, ki jo je potrebno ali priporočljivo termično obdelati; v tem primeru šola nabavi svežo zelenjavo, ki jo šolski kuharji

termično obdelajo, preden se jo razdeli učencem (glej točko 5.2.1.);

- Upravičene vrste sadja in zelenjave: zaradi minimalnih stroškov transporta, varstva okolja in povezanosti spremljevalnih ukrepov s kmetijstvom na lokalni ravni (npr. ogled kmetije, pridelave sadja in zelenjave...) je priporočeno uživanje sadja in zelenjave iz lokalne pridelave, saj v tem primeru najlažje dosežemo sezonskost in svežost proizvodov s kar največjo hranilno vrednostjo. Pri sadju in zelenjavi, pridelanih v oddaljenih območjih, je več transportnih stroškov in kemične obdelave, zato posledično predstavljata večji negativni vpliv na okolje kot lokalno pridelana sezonsko sadje in zelenjava ti učinki neprimerljivo manjši. V seznam proizvodov so zato uvrščene predvsem tiste vrste sadja in zelenjave, ki lahko izpolnjujejo ta priporočila.

- Predelani proizvodi: od predelanih proizvodov se lahko poleg kislega zelja in repe razdeljuje tudi suho sadje. Več dobaviteljev lokalnega svežega sadja proizvaja tudi suho sadje, ki se v Sloveniji tradicionalno uživa predvsem v zimskih mesecih. Zaradi ugodne hranilne vrednosti ter vsebnosti mineralov, vitaminov in prehranske vlaknine so lahko dobrodošla popestritev pri izbiri sadja.

- Mleko in mlečni izdelki: izbor je omejen na mleko in mlečne izdelke brez dodatkov, kot so sladkor ali druga sladila, arome, sadje, oreški, kakav ali čokolada. Ta omejitev se upošteva tudi v primeru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov.

- V izboru kmetijskih proizvodov in živil, ki so upravičeni v okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov, so vsi proizvodi iz šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka, poleg teh pa tudi sir in kmetijski proizvodi, ki se tradicionalno pridelujejo in uporabljajo v prehrani Slovencev, to so: med, bučno in oljčno olje. Ta razširitev izbora je primerna predvsem za kuharske delavnice, degustacije in ostale dejavnosti, ki izobražujejo otroke o pestrosti zdrave slovenske prehrane.

- Glede na razpoložljivost na trgu (zadostne količine) so zaželeni proizvodi višje kakovosti, lokalno pridelano oz. proizvedeno sadje in zelenjava ter mleko in mlečni izdelki ali pridelki/izdelki iz shem kakovosti, predvsem iz okolju prijazne pridelave/predelave. Otrokom želimo ponujati sadje in zelenjavo ter mleko s čim manjšim deležem ostankov pesticidov in drugih onesnaževal. Zaradi teh razlogov v shemi spodbujamo uživanje ekološkega sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov. Slovenija ima dobre možnosti za razvoj ekološkega kmetijstva, vendar je predvsem proizvodnja ekološkega sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov še zelo majhna. Zato je eden od ciljev šolske sheme tudi povečevanje ekološke pridelave sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov, saj bi bilo z vidika okolja, kmetijstva in zdravja to povečanje zelo dobrodošlo. Spodbujanje uživanja ekološko pridelanega sadja in zelenjave oz. ekološko proizvedenega mleka in mlečnih izdelkov poteka predvsem preko izobraževanj v okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov.

Spodbuja se lokalna nabava, ekološki pridelki/proizvodi, kratke oskrbovalne verige in proizvodi iz shem kakovosti.

Vključenost nacionalnega organa, pristojnega za zdravje:

Minister, pristojen za zdravje, v skladu s 3. členom Uredbe uradno poda soglasje k strategiji in s tem uradno odobri izbor vrst sadja in zelenjave, mleka in mlečnih izdelkov, ki se razdeljujejo učencem v šoli, ter izbor kmetijskih proizvodov/živil, ki so dovoljeni le v spremljevalnih izobraževalnih ukrepih iz te strategije.

6. SPREMLJEVALNE IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI ŠOLE IN SPREMLJEVALNI IZOBRAŽEVALNI UKREPI

Vsaka šola mora zagotoviti, da spremljevalne izobraževalne dejavnosti/ukrepi šolske sheme dosežejo vse učence šole. To šola potrdi pri elektronskem izpolnjevanju vloge za odobritev in zahtevkov za izplačilo, pri čemer podpiše izjavo, *da je oziroma bo do konca šolskega leta izvedla spremljevalne izobraževalne dejavnosti za vse učence šole*.

Šola na začetku vsakega šolskega leta pripravi načrt spremljevalnih dejavnosti, povezanih z učenci, delavci šole, starši in dobavitelji. Vključenost staršev in dobaviteljev je dodana vrednost, ki se jo posebej spodbuja. Aktivnosti so usmerjene tudi v povezavo z lokalnimi pridelovalci sadja in zelenjave in pridelovalci/predelovalci mleka in mlečnih izdelkov.

Šola vsako leto izvede najmanj eno spremljevalno dejavnost. Če šola izvede le eno spremljevalno dejavnost, vanjo vključi učence vseh razredov in strokovne delavce šole, zaželeno pa je, da tudi starše in dobavitelje. V kolikor šola izvede več spremljevalnih dejavnosti, je vsak razred vključen vsaj v eno izmed njih.

Šola načrt spremljevalnih dejavnosti in poročilo o njihovi izvedbi pošlje preko vprašalnikov za vrednotenje NIJZ kot izvajalcu vrednotenja šolske sheme, ki ga uporabi za vrednotenje učinkov sheme.

Spremljevalne izobraževalne dejavnosti v šoli so zlasti:

- izdelava plakatov, panojev, razstav risb ipd. na temo sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov,
- ozaveščanje učencev o pomenu uživanja sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov,
- vključevanje vsebin sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov v medpredmetno povezovanje (npr. biologija, gospodinjstvo, likovna umetnost,...),
- delavnice na temo priprave jedi iz sadja in zelenjave, mleka in mlečnih izdelkov ter ostalih kmetijskih proizvodov,
- degustacije sadja in zelenjave, mleka in mlečnih izdelkov ter ostalih kmetijskih proizvodov,
- vključevanje tem o pridelovanju in predelovanju hrane, prehranjevanju ter s tem povezanim ravnanjem z okoljem v dneve dejavnosti,
- ogledi kmetije in sadnih nasadov,
- ogledi mlekarn, sirarn, živilskih tržnic ipd.,
- šolski sadovnjak,
- šolski vrt,
- predstavitev šolske sheme staršem in učiteljem,
- informacije o šolski shemi na spletni strani šole, na šolskem radiu;

Šola lahko izvaja tudi druge spremljevalne izobraževalne dejavnosti, ki so povezane z namenom Šolske sheme.

6.1. *Sistemske organizirani spremljevalni ukrepi*

Šolam bodo na voljo naslednji sistemsko organizirani spremljevalni ukrepi:

Naslov ukrepa:	Cilj:	Vsebina:
1. Predavanja za delavce šole	Delavcem šole in ČSOD (organizatorji prehrane, učitelji, kuharji) ponuditi strokovna predavanja o zdravi prehrani, kmetijstvu in sorodnih temah, kot so kratke oskrbovalne verige, ekološko kmetovanje, trajnostna proizvodnja ali zmanjševanje odpadne hrane, vključno s primeri dobrih praks.	- predvidoma enkrat letno, odvisno od izbora aktualnih vsebin; - organizator: NIJZ, ki izvaja tudi vrednotenje šolske sheme; - na daljavo (audio-video konferenca); - enodnevni dogodek: 4 – 8 ur; - izobraževalne vsebine na temo kmetijstva in prehrane; - izmenjava dobrih praks: predstavniki šol predstavijo primer izvedbe spremljevalnih dejavnosti v šoli, kot npr. degustacije, kuharske delavnice ipd., - udeleženci so učitelji, organizatorji prehrane, šolski kuharji; - predavatelji so lahko iz NIJZ, KGZS, GZS – ZKŽP, KIS ter ostali strokovnjaki z zadevnega področja; - objava vsebin na spletni strani šolske sheme;
2. Projektne vsebine v okviru šole v naravi v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti (ČSOD)	2.1 <u>Obisk kmetije/živilskega obrata:</u> S praktičnim pristopom približati otrokom kmetijstvo oz. proizvodnjo hrane.	- učenci skupaj z učitelji, lahko tudi s strokovnjakom s področja kmetijstva, obišejo bližnjo kmetijo/živilski obrat (npr. mlekarno, sirarno, oljarno), tržnico, tematski muzej, čebelarja ipd.; - če je možno, se gre do kmetije peš, drugače pa z organiziranim prevozom; - prednostno naj bi se izbrala kmetija, kjer se ukvarjajo s pridelavo oz. predelavo sadja/ vrtnin, s proizvodnjo mleka/mlečnih izdelkov oziroma s proizvodnjo ostalih upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru spremljevalnih izobraževalnih ukrepov (SIU); - obisk lahko vključuje pokušino kmetijskih proizvodov, ki se pridelujejo na kmetiji;

	<u>2.2 Obisk kmeta ali strokovnjaka s področja kmetijstva, prehrane, varstva okolja ipd. pri učencih v šoli v naravi v domu CŠOD:</u> Učiteljem in učencem ponuditi dodatne možnosti za nadgrajevanje rednih učnih vsebin v zvezi s kmetijstvom, kratkimi oskrbovalnimi verigami, zdravo prehrano, varstvom okolja itd.	- praktična in teoretična učna ura na temo kmetijstva, prehrane, varstva okolja ipd.
	<u>2.3 Izobraževalne malice:</u> Učence ozaveščati o pomenu zdrave malice in o pomenu lokalno pridelane, sezonske in tradicionalne hrane.	- učenci (in učitelj) pojedjo malico, ki je lahko sadje, zelenjava, mleko, mlečni izdelki in ostali upravičeni kmetijski proizvodi v okviru SIU; - učitelj obvezno poda učencem izobraževalno vsebino na temo kmetijskega proizvoda, ki ga zaužijejo kot zdravo malico; - izobraževalne vsebine za CŠOD pripravi NIJZ, KGZS in GZS – ZKŽP; - spodbuja se nabava sezonskih in ekoloških živil od lokalnih (slovenskih) pridelovalcev, glede na razpoložljivost na trgu;
	<u>2.4 Degustacije zelenjave in sadja, mleka in mlečnih izdelkov ter ostalih upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru SIU:</u> Razširiti znanje učencev o raznovrstnosti zelenjave in sadja, mleka in mlečnih izdelkov, s poudarkom na prepoznavanju lokalne pridelave, sezonskosti in tradicionalnosti;	- degustacija je usmerjena na spoznavanje različnih vrst proizvodov, okusov in kombinacij, ugotavljanju svežosti, predelavi sadja in zelenjave ter mleka na tradicionalni način ipd.; - nabava sezonskih živil lokalnih (slovenskih) pridelovalcev; - okušanje/degustacija upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru SIU;

	2.5 Kuharske delavnice: Učence spodbuditi k samostojnosti pri pripravi zdravih obrokov, s poudarkom na sadju in zelenjave, mleku in mlečnih proizvodov ter drugih upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru SIU	- priprava jedi iz zelenjave in sadja, mleka in mlečnih izdelkov ter drugih upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru SIU; - kuharske delavnice so namenjene učencem za pripravo jedi iz sadja in zelenjave, mleka in mlečnih izdelkov ter drugih upravičenih kmetijskih proizvodov v okviru SIU; poudarek je na tradicionalnih slovenskih jedeh; - učenci skupaj z učitelji pojedjo pripravljeno jed (količina je primerna za okušanje); - podpora za izvajanje kuharskih delavnic je priročnik za učitelje o sadju in zelenjavi (iz ŠS 2020/2021) oziroma drugi priročniki iz 5. točke te tabele; - nabava sezonskih živil od lokalnih (slovenskih) pridelovalcev;
3. Šolski vrt: zelenjadni oziroma sadni	S praktičnim učenjem v šolskem vrtu učence poučiti o pridelavi sadja in zelenjave ter pomenu samooskrbe.	- izvede se javno naročilo za izvajalca projekta; - izbran izvajalec izvede izobraževanje za mentorje šolskih vrtov, zaželeno je tudi udeležba učencev; - na izobraževanju se predstavijo tudi primeri dobrih praks; - glede na potrebe se lahko šolam dobavi: sadike sadnega drevja oz. jagodičja ter semena vrtnin in zelišč ter osnovno vrtno orodje; za ta namen ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, izbere dobavitelja po postopku javnega naročanja, ali pa je nabava vrtnega orodja, semen, sadik v okviru javnega naročila za izvajalca izobraževanja;
4. Delavnice za učence o kmetijstvu ali prehrani	Učenci nadgrajujejo svoje znanje o kmetijstvu in prehrani z delavnicami, ki jih izvaja strokovnjak s področja kmetijstva oziroma prehrane;	- povabiti šole, ki so v ŠS, da se prijavijo na te delavnice in pridobiti seznam zainteresiranih/prijavljenih šol; - praktična delavnica o kmetijstvu (pridelava sadja, zelenjave ali mleka) ali prehrani; - delavnico izvaja zunanji strokovnjak s področja kmetijstva ali prehrane, izbran po postopku javnega naročanja; - delavnica se lahko izvede v vsaki prijavljeni šoli;

5. Priročnik za učitelje za izvajanje spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti šolske sheme v šoli	Učiteljem pripraviti didaktični pripomoček (e-priročnik) pri izvedbi spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti v šoli; - teme priročnika so: mleko in mlečni izdelki ter ostale teme šolske sheme, kot je odpadna hrana idr.	- izbor pripravljalca vsebine priročnika po postopku javnega naročanja; - predviden je 1 do 3 priročniki - vsebino priročnika lahko prispeva več strokovnjakov (podizvajalci); zajema tudi izobraževalne vsebine za izvedbo kuharskih delavnic za učence; - priročnik se izdela v e-obliki in se objavi na spletni strani za šolsko shemo;
6. Enkraten izobraževalno-promocijski dogodek	Promocija uživanja zdravega obroka, sestavljenega iz zelenjave in sadja, mleka in mlečnih izdelkov ter drugih kmetijskih/živilskih proizvodov iz lokalne pridelave.	- Skupaj z NIJZ, KGZS in GZS - ZKŽP pripraviti promocijski dogodek oz. se priključiti določenemu dogodku na temo zdravega prehranjevanja, kratkih oskrbovalnih verig, ekološke in trajnostne pridelave, shem kakovosti, preprečevanja odpadne hrane ipd. (npr. Kulturni bazar, ki ga letno organizira Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje) - predvideno vsaj enkrat v obdobju 2023 – 2029; ;

7. UREDITEV IZVAJANJA ŠOLSKE SHEME

7.1. *Cena šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka*

Razdeljeno šolsko sadje in zelenjava ter šolsko mleko bodo otrokom v šoli na voljo brezplačno.

7.2. *Pogostost in trajanje razdeljevanja šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka in trajanje spremljevalnih izobraževalnih ukrepov*

Šolam se dopušča prožnost pri razdeljevanju šolskega sadja in zelenjave oz. šolskega mleka. Šole v letnem načrtu izvedbe šolske sheme predvidijo pogostost razdeljevanja. Glede na višino pomoči na učenca (cca. 6 € za ŠSZ in do 4 € za ŠM) je pogostost razdeljevanja predvidoma 1x tedensko za šolsko sadje in zelenjavo. Za šolsko mleko je pogostost razdeljevanja predvidoma manj kot 1x tedensko, saj je na voljo manj sredstev na posameznega otroka kot pri šolskem sadju in zelenjavi, prav tako pa je cena porcije mlečnih izdelkov v povprečju kar 2-krat višja kot porcija mleka).

Šolsko sadje in zelenjava ter šolsko mleko se enakomerno razdeljuje skozi vse šolsko leto (v povprečju od 1 do 2- krat tedensko);

Porcija na otroka: prilagojena je starosti otrok in ceni proizvoda. Pri šolskem sadju in zelenjavi

tehta porcija v povprečju 80 g svežega zelenjave in sadja oziroma 20 g suhega sadja, odvisno od vrste sadja in starosti otrok. Pri šolskem mleku je povprečna porcija mleka 140 g in mlečnih izdelkov 100 g.

Za namen spremljanja šolske sheme se količine razdeljenega mleka in mlečnih izdelkov merijo v enotah za merjenje mase (kilogram, gram). Zato se v primeru podatka v enotah za tekočino/prostornino (liter, deciliter) le ta pretvori v kilograme/grame:

Koeficient pretvorbe iz litrov v kg:

mleko = 1,03

fermentirani mlečni izdelki (jogurt, kislo mleko, kefir, pinjenec) = 0,9

skuta = 3

Predvideno trajanje spremljevalnih izobraževalnih ukrepov:

Vsem šolam so na voljo sistemsko organizirani spremljevalni izobraževalni ukrepi, ki jih izvaja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), Center šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) ali zunanji izvajalci, izbrani po postopku javnega naročanja, šole pa v njih aktivno sodelujejo brezplačno. To so:

- Predavanja za delavce šole: 1x letno, skupaj 4 - 8 ur;
- Projektne vsebine v okviru šole v naravi v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD): skozi vse šolsko leto (šola v naravi za skupino učencev traja od 3 do 5 dni);
- Šolski vrt (zelenjadni oziroma sadni): šole ga uporabljajo skozi vse šolsko leto kot učno orodje oz. posebni učni prostor; izobraževanja za mentorje šolskih vrtov bodo 1x letno, predvidoma eno izobraževanje traja 4 šolske ure, vendar ne vsako šolsko leto;
- Delavnice za učence o kmetijstvu ali prehrani: skozi celo šolsko leto, v dogovoru med izvajalcem in šolo;
- Izobraževalno-promocijski dogodek: ta dogodek bi organizirali (vsaj) 1x v 6-letnem obdobju šolske sheme oz. bi se izobraževalno-promocijskimi aktivnostmi na temo šolska shema priključili nekem večjem dogodku na podobno temo;

7.3. Čas razdeljevanja šolskega sadja in zelenjave oz. šolskega mleka

Šolam je dopuščena prožnost pri razdeljevanju šolskega sadja in zelenjave oz. šolskega mleka. Šole v letnem načrtu izvedbe šolske sheme predvidijo čas razdeljevanja. Glede na rezultate spremljanja in vrednotenja prvega 6-letnega obdobja šolske sheme predvidevamo, da bo večina šol razdeljevala šolsko sadje in zelenjavo ter šolsko mleko v času dopoldanske malice ali razredne ure. Predvsem šolsko sadje (pa tudi zelenjava in šolsko mleko, če sta ustrezno pakirana) je lahko na voljo ves dan (določen dan v tednu) v posebnih »Šolskih sadno-zelenjavnih in mlečnih kotičkih«. Zlasti šolsko mleko se lahko deli tudi v šolski jedilnici.

V primeru, ko šola razdeli šolsko sadje in zelenjavo ali šolsko mleko v času rednega šolskega obroka (dopoldanska malica ali kosilo) kot dodaten obrok, mora biti na jedilniku, ki je javno obešen na oglasni deski ali na spletni strani šole, zapisano, da je poleg rednega obroka (malice ali kosila) razdeljeno tudi šolsko sadje in zelenjava ali šolsko mleko kot dodaten brezplačen obrok iz EU šolske sheme. Vsaka šola vodi podatke o razdeljevanju: datum, vrsta in količina razdeljenega šolskega sadja in zelenjave/šolskega mleka ter številka računa, ki pripada dobavi razdeljenega sadja in zelenjave/šolskega mleka (te podatke potrebuje za pripravo zahtevka).

7.4. Izbor dobaviteljev in izvajalcev spremljevalnih izobraževalnih ukrepov, spremljanja in vrednotenja ter obveščanja javnosti

Razdeljevanje oz. dobava proizvodov je decentralizirana, kar pomeni, da šola sama izbere dobavitelja, če je le mogoče, lokalnega pridelovalca. Izbere ga v skladu z nacionalno zakonodajo, ki ureja javno naročanje, pri čemer je zaželeno, da šole uporabljajo načelo kratkih oskrbovalnih verig, ki ga omogoča peti odstavek 73. člena Zakona o javnem naročanju, Uradni list RS, št. 91/15.

Spremljevalne izobraževalne ukrepe bodo skladno s 16. členom Uredbe izvajali: CŠOD in zunanji izvajalci, izbrani po postopku javnega naročanja:

- CŠOD je ustanovila Vlada Republike Slovenije za opravljanje strokovnih in organizacijskih nalog, povezanih s posredovanjem znanja, z uvajanjem v raziskovalno delo, s kulturnimi dejavnostmi in za realizacijo posameznih delov programa na področju vzgoje in izobraževanja. Programi se izvajajo v domovih CŠOD po vsej Sloveniji. CŠOD skladno s 16. členom Uredbe odobri Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) kot vlagatelja, ki vlaga zahtevek za pomoč za spremljevalne izobraževalne ukrepe šolske sheme.

- zunanje izvajalce za izvajanje spremljevalnih izobraževalnih ukrepov izbere MKGP po postopku javnega naročanja (npr. šolski vrt, delavnice za učence...); prav tako MKGP po postopku javnega naročanja izbere izvajalca e-priročnika za učitelje za uspešno izvajanje spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti šolske sheme v šoli;

- predavanja za delavce šole bo organiziral NIJZ; NIJZ je javni zavod, ki med drugim izvaja dejavnosti, povezane s promocijo zdravega prehranjevanja in je zato vključen v izvajanje šolske sheme (predvsem za vrednotenje); šolska shema spada pod redne naloge NIJZ, zato mu stroški organizacije teh predavanj ne bodo povrnjeni iz sredstev šolske sheme; prav tako ne bodo povrnjeni stroški predavateljev iz javnih služb na področju kmetijstva, če je svetovanje o kmetijstvu šolam del njihove javne službe; v primeru predavatelja, ki ni predstavnik javne službe in opravlja predavanja po pogodbi, bo MKGP izbralo predavatelja po postopku javnega naročanja;

Spremljanje in vrednotenje: Skladno z 19. členom Uredbe izvaja spremljanje šolske sheme Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (Agencija). Glede vrednotenja pa je Ministrstvo za zdravje na podlagi 19. člena Uredbe v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost, predlagalo MKGP izvajalca vrednotenja, ki ga bo MKGP odobrilo do 1. 9. 2023 za 6-letno obdobje šolske sheme od šolskega leta 2023/2024 do vključno 2028/2029. To je NIJZ, ki je uspešno izvajal vrednotenje že v prvem 6-letnem obdobju šolske sheme in v prejšnji v shemi šolskega sadja in zelenjave.

Obveščanje javnosti: Ni zunanjih dobaviteljev za izdelavo plakata, kot obveznega sredstva obveščanja šolske sheme, saj vsaka šola sama izdela plakat. Spletne strani o šolski shemi so na skupni spletni strani vlade (gov.si), ki jih upravljata MKGP in ARSKTRP.

7.5. Upravičeni stroški

A) Povrnitev stroškov šolam za razdeljevanje/nabavo šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka učencem v šoli:

- Upravičenec/prosilec je šola: Uporablja se sistem na podlagi stroškov. Na začetku vsakega šolskega leta vsaka šola dobi odločbo, kjer je določena skupna višina pomoči, ločeno za šolsko

sadje in zelenjavo ter za šolsko mleko. Le-ta je odvisna od uradnega podatka (od MVI) o številu vpisanih učencev. V 9. členu Uredbe je določeno višina pomoči na otroka na šolsko leto za šolsko sadje in zelenjavo in za šolsko mleko. Za šolsko sadje in zelenjavo je pomoč na učenca okvirno 6 EUR/šolsko leto. Zaradi raznovrstnosti razdeljenega šolskega sadja in zelenjave so cene obroka precej različne, vendar rezultati spremljanja sheme šolskega sadja in zelenjave preteklih let kažejo, da je povprečna cena porcije 0,18 EUR in 33 razdelitev na leto na učenca, kar zneso pribl. 6 EUR na učenca na šolsko leto. Za šolsko mleko, kjer je bila v prejšnjem obdobju povprečna cena obroka 0,16 EUR (0,11 EUR za mleko in 0,23 EUR za mlečne izdelke) in 21 razdelitev na leto na učenca, je višina pomoči največ 4 EUR na učenca na šolsko leto. Pogoj za povrnitev stroškov šolam je zahtevek in k zahtevku priloženi računi za nakup šolskega sadja in zelenjave oz. šolskega mleka ter potrdilo o plačilu.

Šola mora pri naročanju proizvodov za šolsko shemo upoštevati postopke in načela javnega naročanja: načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Cene proizvodov, ki jih nabavi šola, morajo biti razumne.

Agencija preverja upravičenost stroškov po postopku odločanja o razumnosti cen oziroma upravičenih stroških. Pri tem uporablja metodo, ki temelji na seznamu povprečnih cen, ki so osnova za določitev referenčne cene.

Referenčna cena predstavlja vsoto povprečne cene in določenih faktorjev (npr.: kakovost in sorta, sezonskost, ekološka pridelava,...), naštetih in podrobno opisanih v internem priročniku agencije o upravnih pregledih. Cena proizvoda iz zahtevka je lahko tudi nekajkrat večja od cene proizvoda iz seznama povprečnih cen, pa je zahtevek še vedno upravičen do izplačila (primer: proizvod je višje kakovosti + iz ekološke pridelave + izven sezone + dobavitelj lokalni kmet).

Če cena v predloženih dokazilih presega referenčne cene, postopek zahteva, da se to ustrezno evidentira, upravičenca pozove k obrazložitvi razumnosti cene in nato sprejme odločitev, ali se zahtevek zavrne ali odobri.

Stroški za šolsko sadje in zelenjavo ter za šolsko mleko ne vključujejo transportnih stroškov, stroškov nabave, izposoje, najema in zakupa opreme, uporabljene pri oskrbi in razdeljevanju proizvodov.

B) Povrnitev stroškov izvajalcem spremljevalnih izobraževalnih ukrepov (SIU):

Vsak izvajalec spremljevalnih izobraževalnih ukrepov, ki je upravičen do povrnitve stroškov SIU, izdelava poročilo o izvedbi SIU, ki ga mora do konca šolskega leta oz. v treh mesecih po zaključku SIU poslati na MKGP.

a) Predavanja za delavce šole: organizator je NIJZ, ki bo ta predavanja opravil v okviru javne službe, ki je del javne zdravstvene dejavnosti; strokovnjaki, ki bodo predavali v okviru javne službe na področju zdravstva, kmetijstva ali izobraževanja, za svoje delo ne bodo plačani iz ukrepa šolske sheme; v primeru predavatelja, ki ni predstavnik javne službe in opravlja predavanja po pogodbi, se predavatelj izbere po postopku javnega naročanja in se z njim sklene pogodba, kjer so opredeljeni upravičeni stroški: potni stroški, stroški priprave gradiva in izvedbe predavanja;

b) ko je upravičenec CŠOD:

Uporablja se sistem na podlagi stroškov. Pogoj za povrnitev stroškov je zahtevek in k zahtevku priloženi računi za nastale stroške SIU, potrdilo o plačilu in finančno poročilo s specifikacijo stroškov po dejavnostih. Nabava proizvodov mora biti v skladu s predpisom, ki ureja javno naročanje.

Upravičeni stroški so:

- nakup sadja in zelenjave, mleka in mlečnih izdelkov ter ostalih upravičenih kmetijskih proizvodov SIU v primeru vseh vrst projektnih vsebin iz vrstice 2. v tabeli točke 6.1. te strategije; dokazilo so računi;
- prevozni stroški v primeru obiska kmetije/živilskega obrata: dokazilo je račun za prevoz in seznam udeležencev (učenci, učitelji, spremljevalni strokovnjaki); pri izbiri kmetije/živilskega obrata in prevoza (oddaljenost) se upošteva racionalnost stroškov;
- stroški vstopnine v primeru obiska kmetije (če ima kmetija registrirano dopolnilno dejavnost 'Svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko dejavnostjo') ali živilskega obrata, tematskega muzeja ipd. – dokazilo je račun;

c) ko je upravičenec izvajalec SIU, izbran po postopku javnega naročanja:

MKGP po postopku javnega naročanja izbere izvajalca za določen SIU. Skladno s pravili javnega naročanja izvajalec po opravljeni storitvi izda naročniku (MKGP) e-račun, vključno s priloženim finančnim poročilom s specifikacijo stroškov. MKGP potrdi e-račun (če je storitev javnega naročila opravljena) ter ga posreduje na ARSKTRP, ki nato izvajalcu izplača račun za opravljeno storitev oziroma blago;

- Šolski vrt: glede na predmet javnega naročila so upravičeni stroški potni stroški in stroški priprave učnega gradiva; upravičeni stroški so lahko tudi stroški nabave sadik, semen, vrtnega orodja in materiala za vrt ter stroški dostave do šol (poština); dobavitelja izbere ministrstvo po postopku javnega naročanja ali pa je dobava del javnega naročila za izbor izvajalca izobraževanja za mentorje šolskih vrtov;

- Delavnice za učence o kmetijstvu ali prehrani: glede na predmet javnega naročila so upravičeni stroški potni stroški in stroški priprave učnega gradiva, lahko tudi nakupa sadja, zelenjave, mleka, mlečnih izdelkov ali drugih upravičenih kmetijskih pridelkov v okviru SIU (za testiranje);

- Priročnik za učitelje za izvajanje spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti: glede na predmet javnega naročila so upravičeni stroški priprave vsebine priročnika in oblikovanja priročnika v elektronsko obliko;

C) Povrnitev stroškov izvajalcu vrednotenja:

Spremljanje izvaja ARSKTRP in je del nalog, ki jih opravlja agencija, kot državna institucija, zato ni posebnih stroškov, ki bi bili upravičeni v okviru šolske sheme.

Vrednotenje izvaja NIJZ v okviru nalog javne službe, ki je del javne zdravstvene dejavnosti. Zato tudi v tem primeru ti stroški ne bodo plačani iz šolske sheme. Izjema so stroški, ki jih zaradi specifičnosti metod vrednotenja za NIJZ izvede zunanji izvajalec. To so stroški za izvedbo posebnih metod vrednotenja (skupinski intervjuji za ciljne vzorčne skupine, t.i. "fokusne skupine", in "poglobljeno vrednotenje", kot je 24-urni priklic ipd.), stroški obdelave podatkov ter stroški informacijske tehnologije (npr. prilagoditev oz. nadgradnja računalniškega programa za vrednotenje). Upravičeni stroški so lahko tudi stroški nakupa posebne strokovne literature za namen strokovnega izobraževanja izvajalcev vrednotenja na temo šolska shema. Zunanje izvajalce/strokovnjake izbere NIJZ po postopku javnega naročanja. Pogoji za povrnitev stroškov izvajalcu vrednotenja je zahtev, h kateremu se priložijo računi zunanjih izvajalcev oziroma računi nakupa literature, potrdilo o plačilu in finančno poročilo s specifikacijo stroškov po dejavnosti. Uporablja se sistem na podlagi stroškov.

D) Stroški za obveščanje:

Ni stroškov za obveščanje (glej točko 7.7. te strategije).

7.6. Vključenost relevantnih partnerjev in zainteresirane javnosti

Ministrica pristojna za kmetijstvo, je s sklepom imenovala medresorsko delovno skupino za šolsko shemo za 6-letno obdobje od šolskega leta 2023/2024 do vključno 2028/2029. Naloge delovne skupine so: priprava strategije za šolsko shemo, sodelovanje pri pripravi nacionalnega predpisa, ki bo urejal izvajanje šolske sheme v Sloveniji, ter oblikovanje stališč v zadevah, ki se nanašajo na šolsko shemo. Sestavljena je iz predstavnikov kmetijskega in živilskega, izobraževalnega in zdravstvenega sektorja. To so predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), Ministrstva za vzgojo in izobraževanje (MVI), Ministrstva za zdravje (MZ), Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) in Centra šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD). V delovno skupino so vključeni tudi predstavniki socialnih partnerjev: Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in Gospodarske zbornice Slovenije – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij (GZS – ZKŽP), ter predstavnica ravnateljic/ev osnovnih šol.

Naloge v zvezi s shemo so zlasti (razdeljeno po resorjih):

- MKGP: je krovno ministrstvo za šolsko shemo, zadolženo za zakonsko osnovo, proračun, za potrditev strategije, odobritev izvajalcev spremljevalnih izobraževalnih ukrepov (CŠOD) in izvajalcev vrednotenja (NIJZ), obveščanje šol in javnosti, koordinacijo izvajanja šolske sheme na nacionalni ravni, poročanje EK, sodelovanje na sestankih in dogodkih delovnih teles EU v zvezi s šolsko shemo, je naročnik pri javnih naročilih v okviru SIU;
- ARSKTRP: izvaja upravni del; glede na prijave šol izdaja odločbe o odobritvah šol, sprejema zahtevke in izvaja izplačila, izvaja upravni nadzor (pregled zahtevkov) in preglede na kraju samem in o tem poroča EK, izvaja spremljanje šolske sheme;
- MZ: daje soglasje k strategiji, zlasti glede seznama upravičenih proizvodov, predlaga izvajalca vrednotenja šolske sheme;
- MVI: daje soglasje k strategiji, na agencijo vsako leto pošlje uraden seznam šol s številom vpisanih učencev, uradno obvešča šole in CŠOD z okrožnicami, sodeluje pri oblikovanju spremljevalnih ukrepov;
- NIJZ: izvaja vrednotenje šolske sheme v šolah (ločeno za učence in za učitelje) in pri izvajalcih spremljevalnih izobraževalnih ukrepov; v okviru SIU organizira predavanja za delavce šole; sodeluje pri oblikovanju strategije in pri spremljevalnih izobraževalnih ukrepih; podaja mnenja glede seznama upravičenih proizvodov z vidika zdravja in prehrane;
- KGZS: sodeluje pri oblikovanju strategije; spodbuja svoje člane (kmete) k sodelovanju v šolski shemi (kot dobavitelje sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov in kot akterje pri spremljevalnih izobraževalnih ukrepih), kmetijska svetovalna služba v okviru spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti šol nudi strokovna izobraževanja na šolah in pri sistemsko organiziranih spremljevalnih izobraževalnih ukrepih (npr. pri predavanjih za delavce šole in v projektnih vsebinah CŠOD);
- predstavnik ravnatelj šol: sodeluje pri oblikovanju strategije;
- predstavnik GZS - ZŽKP: sodeluje pri oblikovanju strategije; spodbuja svoje člane (pridelovalci/predelovalci sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov) k sodelovanju v šolski shemi (kot dobavitelji sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov); sodeluje pri sistemsko organiziranih spremljevalnih izobraževalnih ukrepih (npr. pri predavanjih za delavce šole in v projektnih vsebinah CŠOD).

7.7. Dejavnosti obveščanja javnosti

Informacije o šolski shemi in njena predstavitev so objavljene na dveh vladnih spletnih straneh: <https://www.gov.si teme/solska-shema/>, ki ju upravlja MKGP,

in na <https://www.gov.si/zbirke/storitve./izvajanje-solske-sheme/>, ki jo upravlja ARSKTRP.

Spletna stran ministrstva (MKGP) vsebuje splošne informacije o šolski shemi in je namenjena predvsem šolam, staršem, otrokom in ponudnikom sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov. Spletna stran agencije (AKTRP) vsebuje predvsem navodila glede administrativnih obveznosti šole.

Obvezni plakat izdelajo šole same s pomočjo predloge, ki jo pripravi MKGP in je narejena v skladu z minimalnimi zahtevami iz priloge Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/40.

7.8. Upravni pregledi in pregledi na kraju samem

Upravni pregled in pregled na kraju samem izvaja ARSKTRP:

- 100% upravni pregled vseh zahtevkov (zahtevkov za pomoč za dobavo šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka, zahtevkov za vrednotenje, zahtevkov za povrnitev stroškov za izvajanje spremljevalnih ukrepov CŠOD), vključno s predpisanimi dokazili (računi, potrdilo o plačilu, finančno poročilo s specifikacijo stroškov), in e-računov, ko gre za javno naročilo, povezano s spremljevalnimi izobraževalnimi ukrepi, ki jih izvede zunanji izvajalec.

Pregled na kraju samem izvaja ARSKTRP, Služba za kontrolo:

- najmanj 5% pregledov na kraju samem (vrednostno in številčno), ko so upravičenci šole, ki so vložile zahtevke za pomoč za dobavo šolskega sadja in zelenjave ter šolskega mleka; preverjanje vseh dokumentarnih dokazil: to so poleg računov in potrdil o plačilu tudi dobavnice, ter preverjanje računovodskih evidenc;

Ostalo preverjanje: dokazila, da je šola zagotovila spremljevalne izobraževalne ukrepe oziroma dejavnosti za vse učence šole; preverjanje, ali so bili proizvodi, razdeljeni učencem v okviru šolske sheme, upravičeni in ustrezno razdeljeni; preverjanje obvestila na jedilnikih o šolski shemi, kadar je šola razdeljevala proizvode šolske sheme v času rednega šolskega obroka (malice ali kosila);

- pri zahtevkih za povrnitev stroškov za izvajanje sistemsko organiziranih spremljevalnih izobraževalnih ukrepov se pregledajo vsi izvajalci - 100% pregled na kraju samem; ti izvajalci so: CŠOD in vsi ostali izvajalci SIU, izbrani po postopku javnega naročanja; pregledi se izvajajo v prostorih/lokacijah, kjer se izvajajo SIU; preverjanje vseh dokumentarnih dokazil: to so poleg računov (o nakupu upravičenih kmetijskih proizvodov in o plačilu upravičene storitve – prevoz, vstopnine) in potrdil o plačilu tudi dobavnice, ter preverjanje računovodskih evidenc; preverjanje, ali se določeni SIU izvaja v skladu s to strategijo;

- pri analizi tveganja se upošteva naslednje: vrednost pomoči, ali ima šola podružnične šole in koliko, ali je šola izvajala šolsko shemo v preteklih letih, ali so bile v preteklem letu ugotovljene nepravilnosti, ali je bil v preteklem obdobju že opravljen pregled na kraju samem, ali so v vzorec za pregled na kraju samem zajete šole iz vseh regij, ali so v vzorcu zajete šole, ki sodelujejo v spremljevalnih izobraževalnih ukrepih.

7.9. Spremljanje in vrednotenje

Spremljanje: Skladno z 19. členom Uredbe izvaja spremljanje šolske sheme ARSKTRP. Pri spremljanju se uporabi podatke iz vseh zahtevkov, ki jih oddajo šole, za določene podatke se opravi tudi izračun (npr. povprečne cene, povprečne količine porcij ipd.). ARSKTRP vsako leto pošlje podatke o spremljanju ministrstvu. MKGP na osnovi teh podatkov izdela letno poročilo o spremljanju in ga pošlje Komisiji.

Vrednotenje: Na osnovi z 19. člena Uredbe Ministrstvo za zdravje (MZ) predlaga izvajalca

vrednotenja šolske sheme za šestletno obdobje te strategije, MKGP pa ga uradno odobri. Glede na dolgoletno uspešno izvajanje vrednotenja šolske sheme ostaja izvajalec isti: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ).

Naloge izvajalca vrednotenja so opredeljene v šestem odstavku 19. člena Uredbe.

Metodologija in orodja za vrednotenje temeljijo na anketiranju z e-vprašalniki za šole (za učence in za učitelje) in za izvajalce spremljevalnih izobraževalnih ukrepov. Poleg tega so v vrednotenje vključeni tudi intervjuji za ciljne vzorčne skupine (fokusne skupine).

V prvih petih šolskih letih, od 2023/2024 do vključno 2027/2028, poteka letno vrednotenje na naslednji način:

a) anketiranje šol:

- učenci ob začetku šolskega leta izpolnijo e-vprašalnik za učence, učitelji pa e-vprašalnik za učitelje, v katerem načrtujejo izvedbo šolske sheme;
- ob koncu šolskega leta učenci izpolnijo enak e-vprašalnik za učence, učitelji pa e-vprašalnik za učitelje, v katerem poročajo o izvajanju šolske sheme;
- anketiranje z e-vprašalniki za učence se izvaja na vzorcu učencev, ki sodelujejo v šolski shemi;

b) anketiranje v spremljevalnih izobraževalnih ukrepih:

- udeleženci SIU (učitelji oziroma učenci) izpolnijo vprašalnik o izvajanju SIU;

c) intervjuji za ciljne vzorčne skupine (fokusne skupine), ki jih izvede zunanji strokovnjak.

Vprašalniki so izdelani ob upoštevanju minimalnih zahtev glede oblike in vsebine vrednotenja iz Priloge k Izvedbeni uredbi (EU) 2017/39 in ob upoštevanju ciljev šolske sheme iz točke razdelka 2.2. te strategije.

Izvajalec vrednotenja v prvih petih šolskih letih ob zaključku vsakega šolskega leta pripravi letno poročilo o vrednotenju, v šolskem letu 2028/2029 pa izdela petletno poročilo o vrednotenju izvajanja šolske sheme v obdobju 2023/2024 – 2027/2028. Letna poročila in petletno poročilo o vrednotenju pošlje na MKGP v skladu z 19. členom Uredbe.

* * * * *